

BAROMETAR

DECEMBAR 2016.

PRIVREDNA
KOMORA
SRBIJE

U decembru se 28% anketiranih firmi izjasnilo da im proizvodna aktivnost raste, uz 10% firmi kojima je aktivnost u padu – ovaj rezultat ukazuje na i dalje relativno jaku konjunkturu.

Prosečno korišćenje proizvodnih kapaciteta u 2016. godini veće je u odnosu na prošlu godinu za 7,9%. Gledajući samo privatni sektor, prosečno korišćenje kapaciteta veće je za 5,5% u odnosu na prošlu godinu.

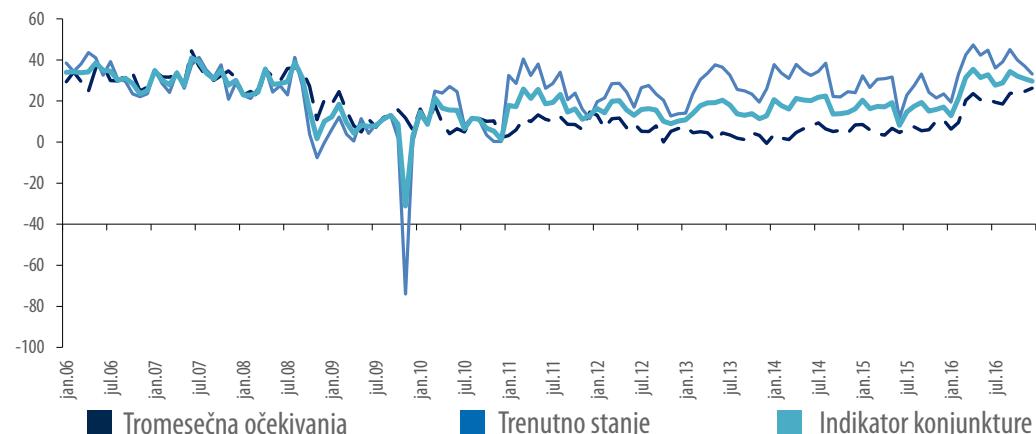
Indikator tromesečne očekivane prodaje na domaćem tržištu zabeležio je pad od 6pp u odnosu na novembar i najnižu vrednost od januara ove godine. Sa druge strane, očekivana prodaja na stranom tržištu ostala je na relativno visokom nivou.

Na pitanje kakvi su proizvodni kapaciteti u odnosu na ugovorenou prodaju, 10,7% firmi se izjasnilo da su preveliki, dok je 4,8% firmi istaklo da su premali, što je najbolji rezultat ovog indikatora od početka godine (u uporedivom decembru prošle godine 19,7% firmi istaklo je da ima prevelike kapacitete).

Najbolji rezultat u segmentu tromesečnih očekivanja zabeležen je po pitanju novog zapošljavanja – 32% anketiranih velikih firmi planira da poveća broj zaposlenih u naredna tri meseca.

Na osnovu odgovora iz mesečne Ankete o konjunkturi u domaćoj industriji, koja se sprovodi od sredine 1994. godine, urađen je set indikatora postojećeg stanja i tromesečnih očekivanja. Svi indikatori dobijeni su tako što je procenat odgovora koji označavaju rast ili pozitivnu promenu oduzet od procenta odgovora koji označavaju pad ili negativnu promenu. Na primer, ako se 30% firmi izjasnilo da im proizvodnja raste, a 10% da im proizvodnja pada, indikator će imati vrednost od 20. Procenat firmi koji se izjasnio da je stanje nepromenjeno (u ovom primeru 60%) se ne uzima u obzir. Anketa se sprovodi na reprezentativnom uzorku privatnih i državnih kompanija.

OPŠTI IDIKATOR POSLOVNE KLIME (2006 - 2016.)

*Opšti indikator dobijen je kao prosečna vrednost indikatora trenutnog položaja kompanija i tromesečnih očekivanja

Opšti indikator poslovne klime u decembru je zabeležio nižu vrednost u odnosu na novembar za 1,1pp, kao rezultat lošijih tromesečnih očekivanja i boljih ocena o trenutnom položaju kompanija. U odnosu na uporedivi decembar prošle godine, indikator je zabeležio veću vrednost za 12pp, što ukazuje na značajno jaču konjunkturu u odnosu na prošlu godinu.

Nivo korišćenja proizvodnih kapaciteta, gledano na zajedničkom uzorku privatnih i državnih kompanija, u decembru je iznosio 74,3% i bio je niži u odnosu na novembar za 0,5pp. Prosečno korišćenje proizvodnih kapaciteta u 2016. godini veće je u odnosu na prošlu godinu za 7,9%. Nivo korišćenja proizvodnih kapaciteta u privatnom sektoru u decembru je iznosio 71,1%, čime je ostvaren niži nivo u odnosu na novembar za 1pp. Prosečno korišćenje proizvodnih kapaciteta u 2016. godini, gledano samo privatni sektor, veće je u odnosu na prošlu godinu za 5,5%.

U decembru se 27,8% anketiranih firmi izjasnilo da im proizvodna aktivnost raste (isto kao i u novembru), ali se 10,7% kompanija izjasnilo da im je proizvodna aktivnost u padu (u novembru 6,1%). Dobijeni rezultati lošiji su od novembarskih, imajući u vidu veći procenat firmi kojima je proizvodna aktivnost u padu u odnosu na prošli mesec. U odnosu na uporedivi decembar prošle godine zabeležen je veći rast proizvodne aktivnosti (tada se 17,7% firmi izjasnilo da ima rast aktivnosti, uz 12% firmi koje su navele da su imale pad). U skladu sa tim, decembarski rezultat i dalje ukazuje na relativno jaku konjunkturu u domaćoj industriji.

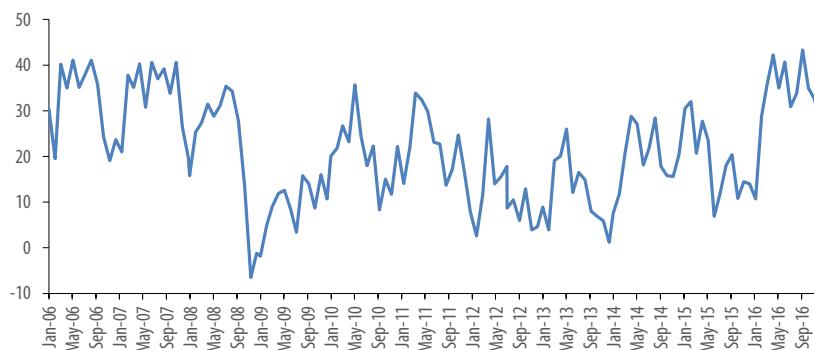
U decembarskoj anketi indikator koji meri nivo zaliha gotovih proizvoda ponovo je zabeležio negativnu vrednost od 8,1pp (veći broj firmi je istakao da ima nizak nivo zaliha). U odnosu na uporedivi decembar indikator je zabeležio veću vrednost što ukazuje na postepenu normalizaciju ovog pokazatelja (u prethodnom periodu, nizak nivo zaliha bio je uglavnom posledica slabe likvidnosti i/ili slabe tražnje).

U decembru je, prvi put još od februara ove godine, došlo do malog pada zaposlenosti u odnosu na prethodni mesec. Nakon nekoliko meseci slabog rasta zaposlenosti, u decembru je indikator koji meri kretanje broja zaposlenih zabeležio negativnu vrednost od 0,4pp (veći broj firmi je smanjio broj zaposlenih u odnosu na one koji su ih povećali). Ovaj nalaz u skladu je sa nešto nižim korišćenjem proizvodnih kapaciteta u odnosu na novembar. Sa druge strane, u odnosu na decembar prošle godine zabeleženo je poboljšanje – tada je indikator imao negativnu vrednost od 5,1pp.

Tromesečna očekivanja kompanija domaće industrije u decembru ukazuju na usporavanje domaće tražnje, stabilnu prodaju na stranom tržištu i optimizam po pitanju novog zapošljavanja.

Indikator tromesečne očekivane prodaje na domaćem tržištu u decembarskoj anketi je ostvario vrednost od 26,6pp čime je zabeležen pad od 6pp u odnosu na novembar. Dobijena vrednost indikatora najniža je od januara ove godine i mogla bi da ukaže ne slabiju konjunkturu u naredna tri meseca. Indikator tromesečne očekivane prodaje značajno je veći u odnosu na uporedivi decembar 2015. godine kada je iznosio 14pp.

INDIKATOR OČEKIVANE PRODAJE PREDUZEĆA NA DOMAĆEM TRŽIŠTU (2006 - 2016.)

Za razliku od očekivane prodaje na domaćem tržištu, indikator očekivane prodaje na stranom tržištu ostao je u zoni koja ukazuje na optimizam – 33,1% anketiranih firmi planira veći izvoz (u novembru 29,4%), dok se 7,1% izjasnilo da će imati pad izvoza (u novembru 2%). U odnosu na uporedivi decembar prošle godine, indikator je zabeležio skoro duplu veću vrednost.

INDIKATOR TROMESEČNE OČEKIVANE PRODAJE NA STRANOM TRŽIŠTU (2015 - 2016.)

U decembru je indikator koji meri proizvodne kapacitete u odnosu na ugovorenu prodaju zabeležio poboljšanje i najbolji rezultat od početka godine. U skladu sa tim, na pitanje kakvi su proizvodni kapaciteti u odnosu na ugovorenu prodaju

10,7% firmi se izjasnilo da su preveliki
(u novembru 13,1%)

4,8% firmi istaklo da su premali
(u novembru 5,6%)

Posmatrano u odnosu na uporedivi decembar prošle godine, zabeležen je značajno bolji rezultat (tada se 19,7% firmi izjasnilo da ima prevelike a 2,5% da ima premale kapacitete).

Sa druge strane, u odnosu na uporedivi jul prošle godine ostvaren je bolji rezultat. Uprkos poboljšanju ovog pokazatelja, i dalje se približno svaka šesta anketirana firma izjasnila da u odnosu na ugovorenu prodaju ima prevelike kapacitete.

Indikator inflacionih očekivanja u decembru imao je vrednost od 10,2pp čime je zabeležio identičnu vrednost kao u novembru. Nakon istorijskog minimuma inflacionih očekivanja tokom leta ove godine, umereni nivo ovog indikatora predstavlja pozitivan signal.

Najbolji rezultat u segmentu tromesečnih očekivanja zabeležen je po pitanju novog zapošljavanja. U decembru se 13,4% firmi izjasnilo da planira da poveća broj zaposlenih u naredna tri meseca (u novembru 9%), uz 0,5% firmi koje planiraju smanjenje u istom periodu (u novembru 5,6%). Time je indikator ostvario vrednost od 12,9pp što ukazuje na optimizam po pitanju novog zapošljavanja za naredna tri meseca. U uporedivom decembru prošle godine ovaj Indikator je bio negativan (tada je 14,6% anketiranih firmi planiralo smanjenje broja zaposlenih uz 5% firmi koje su planirale rast). Najveći optimizam po pitanju novog zapošljavanja zabeležen je u segmentu velikih preduzeća – u ovoj grupi se 31% firmi izjasnilo da planira rast zaposlenosti u naredna tri meseca.

Kada su u pitanju najveća ograničenja u poslovanju, 38% kompanija istaklo je slabu tražnju (u novembru 35,9%), nakon čega slede niske cene proizvoda za 21,2% kompanija (u novembru 24,6%) i nedostatak kredita za 18,5% firmi (u novembru 15,4%). Takođe, za 10,7% kompanija najveći limit je nedostatak rezervnih delova i repromaterijala iz uvoza (u novembru 11,7%).

FIRME KOJE SU ISTAKLE NEDOSTATAK KREDITA KAO NAJVEĆE OGRANIČENJE U POSLOVANJU (%) (2015 - 2016.)

U Tabeli br.1. dat je prikaz najvećih ograničenja u poslovanju u odnosu na veličinu preduzeća. Problemi koji dominiraju u svim segmentima i dalje su slaba tražnja i niske cene. U kategorijama mikro i velikih preduzeća najviše je izražen problem slabe tražnje. Kao i u prethodnoj anketi, mala i srednja preduzeća imaju probleme sa nedostatkom kredita.

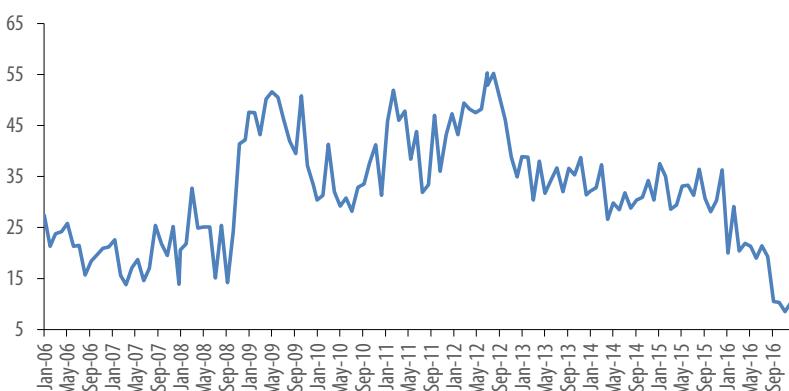
NAJVEĆE OGRANIČENJE U POSLOVANJU PREMA VELIČINI KOMPANIJE (tabela br.1)

Najveće ograničenje/Veličina preduzeća	Mikro	Malo	Srednje	Veliko
Slaba tražnja	56,5	37,3	25,0	68,3
Niske cene	30,5	22,0	20,0	13,6
Nedostatak kredita	8,7	18,6	22,5	13,6
Mali kapaciteti	0,0	3,4	7,5	0,0
Nedostatak radnika	0,0	3,4	5,0	4,5
Nedostatak repromaterijala i rezervnih delova iz:				
a) domaće proizvodnje	4,3	5,1	2,5	0,0
b) uvoza	0,0	10,2	17,5	0,0

Što se tiče problema nelikvidnosti u domaćoj industriji, nastavljen je trend poboljšanja. U skladu sa tim, u decembru se 3,2% kompanija izjasnilo da im je nivo potraživanja previšok (u novembru 5,1%), dok se 24,6% izjasnilo da im je nivo potraživanja visok ali izdrživ (u novembru 26,5%).

U decembru je indikator očekivanog rizika u poslovanju ponovo zabeležio relativno nisku vrednost. Ovaj Indikator u decembru je iznosio 10,2pp čime je ostvaren blagi rast od 1,7pp u odnosu na novembar. Kao što se može videti sa Grafikona br.5, rizik u poslovanju značajno je povećan nakon krize 2008. godine, dok je u poslednjih pola godine primetan trend smanjenja.

INDIKATOR OPŠTEG NIVOA RIZIKA U POSLOVANJU U NAREDNA TRI MESECA (2016.)

KONTAKT

Privredna komora Srbije
Resavska 13-15
11000 Beograd

T: (+381 11) 3300-910
F: (+381 11) 3230-949

www.pks.rs
E: bis@pks.rs

#PKS
@Privrednakomora